

Svjetski dan bez duhanskog dima

Sporazum je već dokazao svoju djelotvornost u borbi protiv duhana, međutim, treba mnogo više učiniti da bi sporazum dostigao svoj puni potencijal. Na skorašnjem sastanku u Punta del Este u Urugvaju, urgiralo se da sve zemlje ratificiraju sporazum, u potpunosti implementiraju njegove odredbe i da usvoje njegove smjernice. Pored toga, ponovo je potvrđena njihova opredijeljenost da se odrede prioriteti za implementaciju zdravstvenih mjera koje su planirane u kontroli konzumiranja duhana. Takođe, Sekretarijat sporazuma objasnio je u svom posljednjem Izvješću o globalnom progresu u implementaciji Konvencije da ključni rezultati pokazuju da se stope implementacije značajno razlikuju između raznih političkih i državnih subjekata. Stoga će u povodu Svjetskog dana bez duhana 2011., kao i u toku čitave godine, SZO urgirati da sve zemlje stave sporazum u centar svojih nastojanja za kontrolu globalne epidemije pušenja. Slijedeći ovaj poziv SZO, zemlje će, u skladu sa svojim obvezama iz Sporazuma, poboljšavati svoju sposobnost da značajno smanje gubitke koje stvaraju bolesti i smrti koje su povezane sa pušenjem. Kao i drugi sporazumi, Okvirna konvencija svoje zakonske obaveze prenosi na potpisnike, odnosno zemlje koje su zvanično pristale na to.

CIGARETE UZROKUJU NASTANAK RAKA

*****

IZDAJE:

ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO FEDERACIJE

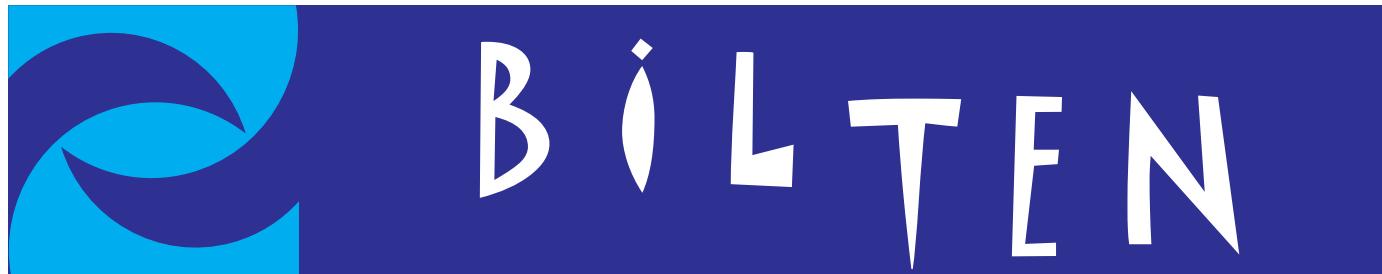
Titova 9, 71000 Sarajevo

Tel.: ++387 33 226-529, Fax: 220 548

E-mail: s.tajnica@zzjfbih.ba

OBVEZE IZ KONVENCIJE (SPORAZUMA):

- Zaštiti politike javnog zdravlja od komercijalnih i drugih neotuđivih prava duhanske industrije
- Usvojiti mјere za oporezivanje i cijenu kako bi se smanjila potražnja za duhanom
- Zaštiti ljudi od izloženosti duhanskom dimu
- Propisima regulirati sadržaj duhanskih proizvoda
- Regulirati razotkrivanje (raskrinkavanje) duhanskih proizvoda
- Regulirati propisima pakovanje i označavanje duhanskih proizvoda
- Upozoravati ljudi na opasnost duhana
- Zabraniti reklamiranje, promociju i sponzorstvo duhanske industrije
- Ponuditi pomoć ljudima koji žele da prekinu svoju ovisnost o duhanu
- Uvesti kontrolu nezakonitog prometa i prodaje duhanskih proizvoda
- Zabraniti prodaju maloljetnim osobama
- Ekonomski pomagati prihvatljive alternative za uzgajanje duhana

Broj
25

Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine

maj/juni
svibanj/lipanj 2011.

Svjetski dan bez duhanskog dima, 31.maj/svibanj 2011. godine

OKVIRNA KONVENCIJA SZO O KONTROLI DUHANA

Svjetska zdravstvena organizacija je za temu ovogodišnjeg Svjetskog dana bez duhanskog dima, koji se obilježava 31. maja 2011, izabraла promociju vlastite "Okvirne konvencije o kontroli duhana".

Okvirna konvencija SZO o kontroli duhana je je glavni svjetski instrument za kontrolu duhana. Kao prvi sporazum o kome se ikada pregovaralo pod okriljem SZO, predstavlja značajno dostignuće u razvoju javnog zdravlja. Iako je na snazi tek od 2005. godine, on je već jedan od najbrže i najšire prihvaćenih sporazuma u istoriji UN, sa više od 170 zemalja koje su ga usvojile. Sporazum koji se bazira na dokazima, reaffirma pravo svih ljudi na najviši standard zdravlja i daje nove zakonske dimenzije za suradnju u kontroli duhana.

TRI NAČINA DA SE SPASI ŽIVOT.
THREE WAYS TO SAVE LIVES.

FCTC
WHO FRAMEWORK CONVENTION ON TOBACCO CONTROL

This treaty is the world's answer to the tobacco epidemic, which kills nearly 6 million people each year. Already legally binding in more than 170 countries, it's our most powerful tobacco-control tool. Let's use it!

31 MAY: WORLD NO TOBACCO DAY

Svjetski dan bez duhanskog dima 2011. treba da istakne cijeloviti značaj sporazuma, da naglasi obveze učesnika koje proizlaze iz Sporazuma i da unaprijedi temeljnu ulogu Konferencije država članica i SZO u podržavanju napora zemalja u ispunjavanju te obveze. Konferencija je centralni organ i upravno tijelo Sporazuma. Bosna i Hercegovina je članica Svjetske zdravstvene organizacije i dužna je ispuniti svoje obaveze iz Konvencije koju su prihvatile i usvojile i Ujedinjene nacije, Evropska unija i mnoge druge međunarodne organizacije.

Kao i drugi sporazumi Okvirna konvencija svoje zakonske obaveze prenosi na potpisnike, odnosno zemlje koje su na to zvanično pristale.

Prema procjenama SZO, ove godine, više od **5** miliona ljudi će umrijeti od duhanom izazvanog srčanog napada, moždanog udara, karcinoma, bolesti pluća i niza drugih bolesti koje su posljedica duhanskog dima.

Svjetski dan bez duhanskog dima

Konvencija je svijetu potrebnija danas, možda i više nego što je to bilo 1996. kada je Svjetska zdravstvena skupština usvojila rezoluciju kojom se tražila okvirna konvencija o kontroli duhana. Pušenje je vodeći preventabilni uzrok smrti. Ove godine, više od 5 miliona ljudi će umrijeti od duhanom izazvanog srčanog napada, moždanog udara, karcinoma, bolesti pluća ili drugih bolesti. Ta brojka ne uključuje više od 600.000 ljudi, od kojih jednu četvrtinu čine djeca, koja će umrijeti zbog izloženosti pasivnom pušenju. Godišnji broj smrti od globalne epidemije pušenja mogao bi se do 2030. godine popeti na 8 milijuna. Od 100 milijuna ljudi koje je pušenje ubilo u toku 20. stoljeća, korišćenje duhanskih proizvoda bi u 21. stoljeću moglo ubiti milijardu ljudi.

Šta je Okvirna konvencija o kontroli duhana?

Okvirna konvencija o kontroli duhana je međunarodni zakonski instrument čiji je cilj ograničiti globalnu raširenost duhana i duhanskih proizvoda. To je prvi put da je SZO primijenila član 19. svog Ustava koji joj dozvoljava da razvije i usvoji takvu konvenciju, a u interesu javnog zdravlja. Konvencija je međunarodni dokument kojim se želi zaštititi javno zdravlje od tragičnih posljedica koje nastaju upotrebom duhanskih prerađevina. Sve zemlje, potpisnice su se obvezale da će svoja nacionalna zakonodavstva uskladiti u cilju zaštite zdravlja sa zakonskim odredbama kojima se zabranjuje promidžba i sponzoriranje duhanske industrije, zaštiti svoje građane od izloženosti duhanskom dimu na radnim i javnim mjestima, sportskim i kulturnim manifestacijama itd. što mnoge zemlje, naročito članice Evropske unije konkretno primjenjuju, vrlo restiktivno i kontinuirano.

U veljači 2009. godine, na svojoj 38. sjednici Povjerenstvo za vanjske poslove Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine dalo je pozitivno mišljenje Zastupničkom domu o ratifikaciji Okvirne konvencije o kontroli duhana. Za potpisivanje ove konvencije ovlašten je Ministar civilnih poslova BiH.

Takođe, na svojoj 54. sjednici, od 17. ožujka 2009. godine Predsjedništvo BiH je donijelo odluku o ratifikaciji Okvirne konvencije Svjetske zdravstvene organizacije.

BiH - pušački rekorder u regiji

Prema istraživanjima koja su provedena kod nas, svaki stanovnik Bosne i Hercegovine godišnje u prosjeku popuši više od dvije tisuće cigareta, a svakog dana na taj način u dim ode gotovo milijun i pol eura, što nas stavlja u sam vrh zemalja s najviše pušača u regiji. Na tržištu BiH godišnje se proda 411 milijuna kutija cigareta, a uz prosječnu cijenu od dvije i pol konvertibilne marke. Izračunato je kako se svakog dana popuši duhana u protuvrijednosti od oko tri milijuna maraka (oko milijun i pol eura).

Svjetski dan bez duhanskog dima

Broj smrti uzrokovanih pušenjem, prema procjenama Svjetske zdravstvene organizacije, značajno će se povećati do 2030. u siromašnim zemljama, na 6,8 milijuna, ali će opasti za devet posto u bogatim zemljama, gdje se procjenjuje da će umrijeti oko 1,5 milijuna ljudi

Ključne poruke kampanje SZO

Kampanja Svjetske zdravstvene organizacije se fokusira ove godine na nekoliko ključnih poruka:

- ✓ **Zemlje moraju u potpunosti ispuniti odredbe sporazuma kako bi zaštitele sadašnje i buduće generacije od destruktivnih zdravstvenih, socijalnih, okolinskih i ekonomskih posljedica pušenja duhana i izlaganja duhanskom dimu.**
- ✓ **Konvencija objedinjuje želju i opredijeljenost mnogih država i milijuna ljudi da imaju svijet u kome neće biti duhana.**
- ✓ **Sve države učesnice treba da ispune svoje obveze i u potpunosti ih implementiraju.**
- ✓ **Pojedinci treba da podstiču i pomažu svojim vladama u ispunjavanju obveza iz Konvencije.**
- ✓ **Konvenciju treba i individualno i institucionalno poštovati kao prekretnicu u javnom zdravstvu i najznačajniji instrument za kontrolu duhana u svijetu.**
- ✓ **SZO i Konferencija zemalja učesnica su spremni da pomognu zemljama da ispune svoje obveze iz Konvencije, kao i odgovarajuće smjernice.**

SPL

Ono što je posebno alarmantno i što zabrinjava SZO i svjetsku javnost jest činjenica da pasivno pušenje najviše pogoda djecu, njih u godini dana umre oko 165 tisuća!?

Konvencija pridaje poseban značaj međunarodnoj suradnji i međunarodnoj pomoći zemljama sa niskim i srednjim dohotkom da ispune svoje obveze koje su u njoj sadržane.